

Regeringskansliet
Utrikesdepartementet

Promemorian Ds 2021:33 Kompletterande bestämmelser till förslag om ekonomiska sanktioner mot terrorism

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten välkomnar att det nu föreslås kompletterande regler till det tidigare betänkandet i ämnet. Vi kan i allt väsentligt tillstyrka de förslag och bedömningar som promemorian redovisar. Som framgår här nedan är vi i ett par hänseenden kritiska till de föreslagna förfarandereglerna. Vi efterlyser också ett bättre stöd för att kunna avvisa utländska framställningar och föreslår ett något annat sätt att reglera de materiella förutsättningarna för frysning.

4.1 Kort om förslagen i betänkandet

Åklagarmyndigheten har vid tidigare tillfällen lämnat synpunkter på betänkandet samt efterföljande lagrådsremiss.¹ Våra grundläggande invändningar mot att åklagare ska vara beslutsfattare i det aktuella förfarandet kvarstår.

5.6 Omprövning

Den i betänkandet föreslagna skyldigheten för åklagaren att ompröva frysningsbeslutet på begäran av den som beslutet riktas mot om han eller hon begär det, finns kvar i förslaget. Mot bakgrund av åklagarens skyldighet att fortlöpande överväga om skäl för frysning föreligger samt den obligatoriska omprövningen var sjätte månad, ifrågasätter vi behovet av att den drabbade när som helst och hur ofta som helst kan begära omprövning av beslutet. Visserligen finns det en möjlighet att inte ompröva beslutet om det är uppenbart att skäl för omprövning saknas, men för att kunna motivera att en omprövning inte görs på den grunden, krävs i vart fall en genomgång av ärendet och eventuellt nytt material.²

¹ Åklagarmyndighetens yttrande över betänkandet Ekonomiska sanktioner mot terrorism SOU 2018:27, Åklagarmyndighetens synpunkter på utkast till lagrådsremiss 2020-09-04 samt Åklagarmyndighetens synpunkter på omarbetat utkast till lagrådsremiss 2021-02-10

² Se vidare i not 1 angivna skrivelser

I promemorian finns ett nytt stycke som gör det klart hur åklagaren bör hantera en frikännande dom för de gärningar som legat till grund för ett frysningsbeslut. Vi anser att tydliggörandet är bra och ställer oss bakom det resonemang som förs i stycket.

5.8 Överklagande

I promemorian lämnas förslag på klargörande bestämmelser om överklagande, vilket är bra. Det föreslås att ett överklagande ska ställas till tingsrätten men ges in till åklagaren i syfte att få till stånd ett snabbt och effektivt prövningsförfarande som är enkelt för den enskilde. På så sätt kan åklagaren direkt göra en omprövning av beslutet och ett sammanträde behöver då inte hållas. Vi kan se att en sådan ordning är motiverad. Det bör dock framhållas att eventuella brister eller oklarheter i överklagandet ska hanteras av domstolen, vilket framgår av 9–10 §§ lagen (1996:242) om domstolsärenden. Det vore också bra att förarbetena är tydliga i den delen.

Det föreslås också att åklagaren ska åläggas att skyndsamt delge motparten sitt yttrande där åklagarens inställning till överklagandet ska framgå. Vi avstyrker att den uppgiften ska fullgöras av åklagaren. De praktiska fördelarna framstår som påtagligt små, medan det skapar ett antal praktiska och rättsliga svårigheter som en delgivning genom domstolens försorg undviker. Det gäller i första hand domstolens uppgift att avgöra vad som behöver kommuniceras inför domstolens ställningstagande och hanteringen av en situation där sökanden inte låter sig delges.

5.10 Förfarandet vid begäran från en annan stat

Vi har tidigare haft synpunkter på att det i betänkandet saknats närmare reglering av vad som gäller när en annan stat begär ett frysningsbeslut.³ Därför är det tillfredsställande att förslaget i promemorian adresserar detta och innehåller ett antal klargöranden.

Som vi har framfört underhand kan en begäran av behörig myndighet i utlandet att svensk åklagare ska meddela ett frysningsbeslut bli problematisk i vissa situationer. Framför allt gäller det när stater försöker använda frysningsinstitutet som ett led i att försvåra tillvaron för medborgare som av politiska skäl stämplas som terrorister eller medlemmar i terroristorganisationer. I sådana situationer måste

---

³ Åklagarmyndighetens synpunkter på utkast till lagrådsremiss 2020-09-04 s. 5 samt Åklagarmyndighetens synpunkter på omarbetat utkast till lagrådsremiss 2021-02-10 s. 1

svenska åklagare ha en möjlighet att inte tillmötesgå begäran. Enligt promemorian bör en åklagare då kunna avvisa en sådan begäran på formell grund, eftersom begäran inte har sin grund i FN:s sanktionssystem (jfr 1 § i betänkandet).

Vi tycker att det är en bra ansats att utgå ifrån lagens åsyftade tillämpningsområde och därmed kunna avvisa en begäran om frysning som inte omfattas av detta. Däremot är det svårt att i en praktisk tillämpning kunna avgöra vilka typer av begäran som faller utanför tillämpningsområdet. Är det under vilka omständigheter som en dom har avkunnats? Har det att göra med begärande stats allmänna ställning som rättsstat? I den delen synes det inte tillräckligt att hänvisa till att lagen endast syftar till att omfatta sanktioner som har sin grund i FN:s sanktionssystem. Frågan kan därför behöva beredas ytterligare.

Åklagarmyndigheten ser ett värde i att koppla en risk för fortsatt brottslighet till förutsättningarna för att meddela ett frysningsbeslut. Det är samtidigt också så – vilket promemorian framhåller – att denna risk får antas vara inbyggd i en rad situationer, så att någon egentlig prövning av villkoret inte är avsedd att ske eller så att det i praktiken är åklagarens motpart som har att förebringa omständigheter som entydigt stöder ett antagande om att risken för fortsatt brottslighet inte längre föreligger.

Mot den bakgrunden blir det lätt förledande att låta risken för fortsatt brottslighet vara en grundläggande förutsättning för frysning på det sätt som föreslås. För att inte i onödan tynga processen med en obligatorisk inventering av en sådan risk, särskilt i de fall där frysningsbeslutet är en konsekvens av en meddelad dom, vill vi föreslå att risken byggs in som en ventil i slutet av paragrafen. En sådan ventil kunde exempelvis lyda "*Beslut om frysning ska dock inte meddelas om det står klart att åtgärden inte behövs för att förhindra fortsatt brottslighet av samma eller likartat slag som avses i första stycket.*" En sådan konstruktion gör det också tydligt att det i första hand är i samband med omprövning av ett redan fattat frysningsbeslut som ett sådant förbehåll får sin betydelse.

6.1 Handläggningen i domstol

Vi tycker att det är bra att det införs en möjlighet att undvika sammanträde i de situationer ett sådant framstår som uppenbart obehövligt, inte minst mot bakgrund av kravet att besluten ska omprövas var sjätte månad.

Detta yttrande har beslutats av riksåklagaren Petra Lundh efter föredragning av kammaråklagaren Isabelle Bjursten. I den slutliga handläggningen av ärendet har också verksjuristen Roger Waldenström deltagit. Överåklagaren Lennart Guné har medverkat i beredningen.

Petra Lundh

Isabelle Bjursten

Kopia till
Kommunikationsavdelningen
Rättschefen
Biblioteket